

אור הנר

עזר: נדיה אטון

פרקי אבות פרק ד'

דבר העזר

"שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה"

לא היה כלום, תארו לעצמכם איזה בושות ספג החזן לעיני כל המתפללים, אך הוא לא ענה והמשיך בתפילתו. אבל אותו זקן לא נרגע, והגדיל לעשות שתיכף לאחר תפילת עמידה בלחש, כשסיים החזן את תפילתו ופסע ג' פסיעות לאחר 'עושה שלום' - מיהר הזקן ותפס את התיבה.

כשהוא מודיע בקול "איני זז מכאן... עד שיחליפו את החזן הזה". ניסו קהל המתפללים לדבר על ליבו שיעזוב את ה'תיבה' ויניח לחזן להתפלל ברוגע אך הזקן 'התבצר' בעמדתו ואמר "מעתה אני החזן". החזן החוויר כולו ולא ידע מה לעשות.

עד שניגש אליו זקן אחר, זקן בגילו, וזקן שקנה חכמה. ואמר לו בנחת: "דע לך כי לפי ההלכה אסור לענות אחרך אמן, כי אינך שליח של הציבור (אלא שלחת את עצמך...) ואינך מרוצה לקהל".

התעשת אותו זקן וחזר למקומו כשהוא מניח לחזן לגשת. ואכן התפלל החזן לפני התיבה את חזרת הש"ץ. בשעה שהולך החזן את הספר-תורה לעבר התיבה, קראו כל הקהל לעברו "ישר כח", "ישר כח"... וברכוהו ושבחוהו על תפילתו העריבה. אך שוב התעורר הזקן וצעק עליו וגדפו כשהוא קורא בקול שהחזן זימר היום כמו פרה אדומה... ושוב שתק החזן, שמע חרפתו ולא השיב, ג' פעמים פעם אחר פעם ואינו פוצה פה.

בדרכו למקומו - לאחר שהניח את הס"ת בתיבה - נתבקש על ידי אחד המתפללים אשר לחש באזניו, אנא הענק את זכות הבזיונות והשתיקה לטובת אברך אחד שכבר עברו עליו שבע שנים מיום נישואיו ועדיין לא זכה לפרי בטן.

בטוב לב ובשמחה בירך אותו החזן שיזכו לפרי בטן הוא ובת זוגתו.

ואכן לאחר שנה בדיוק בשבת פרה, נערכה השמחה לרגל הולדת הבת לאותו אברך.

אומרים חז"ל (חולין פט.): "אמר רבי אילעא: אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולס את עצמו בשעת מריבה, שנאמר: תולה ארץ על בלימה".

אתה מרגיש שהצרות רודפים אותך? יסורים רודפים אותך? תפנה לקב"ה - הוא עוזר לנרדפים, שבת שלום ומבורך.

ביארו חז"ל (ויקרא רבה כז, ה) מכל בעלי החיים לא הכשירה התורה להקריב קרבנות למזבח אלא דווקא ממינים אלו, משום 'האלוקים יבקש נרדף' (קהלת ג טו) הקב"ה מרומם ומגביה דווקא את אלו שרודפים אחריהם.

"אמר הקב"ה, שור נרדף מפני אריה, עז מפני נמר, כבש מפני זאב, לא תקריבו לפני מן הרודפים אלא מן הנרדפים.

ומאריך המדרש ומתאר כיצד הקב"ה בוחר רק בנרדפים: 'הבל נרדף מפני קין, ובחר הקב"ה בהבל (כשקיבל את הקורבן שלו). נח נרדף מפני בני דורו ובחר הקב"ה בנח (כשהציל אותו בדור המבול). אברהם נרדף מפני נמרוד ובחר הקב"ה באברהם (כשהציל אותו בכבשן האש). ישראל נרדפין מפני האומות ובחר הקב"ה בעם ישראל (כשהקב"ה מציל אותנו בכל רגע ורגע מפני אויבנו ושונאינו)".

ועלינו לדעת שהדברים הללו אמורים לא רק לגבי מי שנרדף על ידי בעלי חיים או על ידי הבריות. אלא בכל צער ויסורים 'הרודפים' אותו שעל ידם יזכה שאלוקים יבקש את הנרדף, והקב"ה מתקרב אליו ביותר ומרוממו ומקדשו.

סיפור מדהים שאירע לפני כמה שנים סיפר רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א: תחילת הסיפור ב'פרשת פרה', וסופו ב'פרשת פרה' של שנה לאחר מכן, וכך היה המעשה:

איש יהודי המתגורר בחוץ לארץ שזכה לחגוג שבת חתן לבנו ב'שבת פרה' הזמין חזן דגול ובעל

שם וידוע לנגן להנעים את תפילות השבת בבית הכנסת בו מתפלל 'בעל השמחה' בפני כל הקהל העצום המכיל אלפי מתפללים.

ואכן בתפילת שחרית של שבת ניגש ה'חזן' לתיבה והחל לסלסל בתיבות התפילה להנאת הציבור. והנה באמצע שהאריך בברכות קריאת שמע במילים: 'וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה' התעצבן עליו זקן אחד שקצה נפשו בכל האריכות והסלסולים למיניהם, והחל לצעוק בקול: "נו... נו...".

אך 'בעל השמחה' ושאר המתפללים עודדו את החזן להמשיך בשלו, וכשהגיע ל'לא-ל ברוך נעימות יתנו' פתח הש"ץ בניגון מתחילתו, וככה הטעים כל תיבה ותיבה, ולפתע באמצע שאמר 'המחדש בטובו' הרגיש בסטירת לחי הגונה על לחיו... אותו זקן לא שלט על כעסו ובחרון אפו ניגש והכהו 'לעיני כל המתפללים'... אמנם החזן הצליח לשמור על ישוב דעתו והמשיך בתפילתו כאילו

ברשת אזור

דבר תורה לסעודה שנייה

אור החיים הקדוש

"ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו"

תמה אור החיים הקדוש מהו הלשון אמר אל הכהנים, מדוע שינה מהסדר הרגיל כפי שאומר בכל התורה דבר אל הכהנים. גם מדוע כתב הכהנים לפני בני אהרן, היה לו לומר להפך בני אהרן הכהנים. התירוץ הוא כפי שכתוב בתנחומא כאן, אמר הקב"ה למשה אין נאה ליוצא ונכנס לפני להסתכל במת. וכן מתבארים הדברים, אמור לשון מעלה, אל הכהנים כיון שהם כהנים משרתי פני מלך וזוהי מעלתם. לכן לא יטמאו לנפש אדם, ולכן הקדים את התואר הכהנים למתואר בני אהרן, כי הטעם לציווי שלא יטמא בעמיו. הוא משום מעלתם שהם כהנים. שפירושו של דבר. כיון שהם יוצאים ונכנסים לפני. הלכח הנלמד מדבריו שאין כל בני אדם שוים. ואלו המשרתים פני המלך יש להם להיזהר יותר לפי מעלתם, לא יטמאו למת, כי לא מתאים לטמא לשרת את המלך, גם תלמידי חכמים צריכים להיזהר להתנהג לפי מעלתם.

דבר תורה לסעודה רביעית

הלכות תפילה

להתעסק בצרכיו קודם התפילה

נסיעה מחוץ לעיר קודם התפילה

אסור לאדם לעסוק בצרכיו קודם תפלת שחרית. ולכן אסור לנסוע מעיר לעיר קודם שחרית. ומכל מקום מותר לנסוע מעיר לעיר קודם שחרית כשהוא לצורך תפלה, כגון נסיעה לירושלים כדי להתפלל בכותל המערבי וכדומה.

מקלחת קודם התפילה

מותר להתרחץ קודם שהגיע זמן תפלת שחרית, שלא גזרו בזה אלא סמוך למנחה שהוא דבר המצוי. ויש אומרים דהיינו קודם עמוד השחר, אבל אחר שהגיע עמוד השחר, אין לאדם להתרחץ קודם התפלה, דסוף סוף נחשב כמו שהגיע זמן תפלה, וממילא הרחיצה היא בכלל עשיית צרכיו קודם התפלה. ואמנם אם הרחיצה מאפשרת לו להתפלל בכוונה ובנקיות הגוף, אחר שהזיע הרבה בלילה וכדומה, יש להחשיב את הרחיצה כחלק מההכנות לתפלה, ומותרת. אך לא ירבה לרחוץ עצמו בסבון, אלא ירחץ גופו מעט, ויעשה כפי ההכרח רק להסיר הזיעה והלכלוך.

דבר תורה לסעודה ראשונה

"וספרתם לכם ממחרת השבת... שבע שבתות תמימות"

אחרי ספירת העומר אנו אומרים מדי ערב את התפילה הבאה: "הרחמן הוא יבנה לנו בית המקדש ויחזיר העבודה למקומה במהרה בימינו".

נשאלת השאלה: מדוע תיקנו הקדמונים לומר תפילה זו דווקא אחרי ספירת העומר?

משיבים על כך חכמי ישראל: מצוות ספירת העומר ביום ט"ז בניסן. ומשחרב בית המקדש ובטלה מצוות "הקרבן העומר" אין ספירת העומר מן התורה אלא מדברי חכמים - "זכר למקדש" - כמובא במסכת מנחות (ס"ו, ע"א). משום כך אנו פונים בתפילה מדי ערב בגמר ספירת העומר, שהבורא ישיב במהרה את עבודת בית המקדש כבשנים קדמוניות, כתוצאה מכך נקיים גם את ספירת העומר כמצווה מן התורה, ולא "זכר למקדש".

דבר תורה לסעודה שלישית

פניני הבן איש חי

"והבאתם את עומר ראשית קצירכם ממחרת השבת יניפנו הכהן"

במסכת ראש השנה (יט.) אמרו: "מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח? מפני שהפסח זמן תבואה הוא, אמר הקב"ה: הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות" עד כאן דברי הגמרא.

ולכאורה יש להקשות, אם כל הסיבה להבאת העומר היא כדי שתתברך התבואה שבשדות, מדוע אנו מביאים את העומר "ממחרת השבת", ביום השני של חג הפסח, הלא כבר ביום הראשון של פסח אנו נידונים על התבואה, כמו שכתבו המפרשים, ואם כן בדין שנביא את העומר ביום הראשון של פסח - אותו היום הוא יום הדין של התבואה.

ונראה לבאר, שאילו היו מביאים את העומר ביום הראשון היה פתחון פה למקטרג לומר, שאין ישראל מקימים את המצוות לשם שמים, שכל הסיבה שמביאים את העומר הוא רק כדי שתתברך התבואה ולא משום שכן הוא רצונו של הבורא, ולכן אנו ממתינים עד לאחר שנגזר כבר הדין של התבואה ורק אז אנו מביאים את העומר, שבכך אנו מכריזים שהסיבה האמיתית להבאת העומר היא מחמת שכן ציוונו הבורא ולא מחמת שום סיבה אחרת. ובכל זאת הבאת העומר מועילה שתתברך לנו התבואה שבשדות, שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, והקב"ה יודע כבר ביום הראשון של פסח שבכוונתנו להביא לפניו עומר למחרת, ולכן הוא מברך את התבואה.

"כל השונה הלכות בכל יום..."

דיון משפחתי עם הרב יצחק זלברשטין

ולקרות בו".

ש"ת מאת
הרה"ג מאיר מאזוז זצ"ל
גילוח הזקן

שאלה: האם מותר לגלח את הזקן שלא בתער?

תשובה: מותר ואינו רצוי.

גילוח במכונת פיליפס

שאלה: האם מותר להתגלח במכונת "פיליפס" ומה הדין בשאר מכונות?

תשובה: מכונת פיליפס מותר (כך שמעתי שהורה החזון איש זצ"ל, אבל לא בסכין כפולה). ושאר מכונות אינן מכיר.

קיפול הזקן

שאלה: האם מותר לקפל את הזקן?

תשובה: מותר.

גילוח השפם

שאלה: המחמירים שלא לנגוע בזקן אפילו במספרים, האם הדין כן לשפם?

תשובה: בשפם מותר לכולי עלמא.

גילוח השפם בתער

שאלה: האם מותר לגלח את השפם בתער?

תשובה: מותר ואינו רצוי.

(מקור נאמן)

ש"ת מאת
הרה"ג בנימין חותה
הלכות טבילת כלים

שאלה: כלים תוצרת ישראל האם חייבים טבילה ואם יש לחשוש שהם בבעלות גוי.

תשובה: כלים מתוצרת ישראל אינם חייבים בטבילה כלל ואין לחשוש שמא הם מתוצרת של גויים בארץ ישראל

שאלה: מגש חד פעמי מאלומיניום מתוצרת חו"ל לסוברים שחייב בטבילת כלים האם יועיל לספרדי שמחמיר בזה ליתן המגש במתנה לאשכנזי שמיקל בזה ולחזור ולשאול המגש ממנו כמו שעושים בשבת עם גוי לפטור הכלי מטבילת כלים.

תשובה: לא יועיל דבר זה לפטור את המגש מטבילת כלים **שאלה:** סכין יפני שרוצה לחתוך בו מאכל בטיול האם הסכין חייב טבילה לפני כן.

תשובה: אם קנה אותו גם למאכל חייב טבילה ואם לא קנה אותו למאכל אלא רק לעבודה אינו חייב טבילה.

שאלה: מי שבטעות מילא יין בבקבוק זכוכית ריק שאינו טבול מה עליו לעשות. ואם מותר להחזיר לתוכו יין שהוציא ממנו בטעות.

תשובה: רשאי להשתמש בו להוריק את תכולתו בשלבים לפי הצורך שלו ואף מה שהוציא ממנו אפילו בטעות מותר לו להחזירו לתוכו עד שירוקן התכולה לגמרי ויטבילנו.

שאלה: "איש איש מבית ישראל וימן הגר בישראל אשר יקריב קרבנו" (ויקרא כ"ב, י"ח), "איש איש" - לרבות את הנזכרים שנוזרים נדרים ונדבות בישראל (מנחות ע"ג).

באחת השכונות בעיר תל-אביב התקיימה התהלוכה גדולה של הכנסת ספר תורה.

את התהלוכה לותה תזמרת, ומשתתפים רבים הגיעו לרקוד לשיר ולכרפר בעז לכבודה של תורה.

במהלך התהלוכה ארע דבר מאד לא שגרתו; פאשר חלפו מלוי ספר התורה בסמוך לבנין בו מתגוררים פועלים סודנים ותאילנדים, שמעו הללו את הנגונים המשמחים, וראו את צהלת המשתתפים שרקדו ופזזו לפני הספר תורה. למרבה הפלא, קמו הפועלים והצטרפו גם הם לרקודים...

במהלך השמחה, נגש אחד הפועלים ובקש להחזיק את ספר התורה...

וכאן התעוררה שאלה לא פשוטה - האם מותר לתת לנכרי לאחוז את ספר התורה?

תשובה:

כתב הרמב"ם (פ"י מהלכות ספר תורה ח"ח): "כל הטמאים, ואפלו גוים, מתירים לאחוז ספר תורה

אמנם בשו"ת "מים רבים" (ח"ב סי' נ"א-נ"ג) דן בשאלה דומה, וכותב שפידוע דקדוקים רבים דקדקו הפוסקים על נקיות וטהרת האוחז בספר תורה, ושאין לנהוג בו כבוד גדול, כל שכן שיש להרחיקו ממגע ערל, שאין דבר מאוס כערלה, ויחשב לנו הדבר לשמחה, לפי שאין אנו חרדים לכבוד התורה, להיות קנאים לעמוד על משמרתנו אשר לא יקרב פגום וטמא אצלה, כי הגם שהיא אינה מקפדת על עצמה, ואינה מתפעלת, בכל זאת חובה עלינו להקפיד ולחוש שישמשה בני אדם מהגנים ונקיים!

אולם, בפוסקים רבים מצינו שמותר ליתן לנכרי לאחוז בספר תורה, (יען למשל בבאר הלכה סי' שמ"ט ד"ה ולתנו, ובדברי הגר"ח פלאג' בספר חיים ב'-י"ג, וגם ב"מים רבים" הביא שהיו שהתירו).

ולמעשה נראה, שאם בא נכרי ומצטרף להתהלוכה ונראה שעושה זאת כי רוחש כבוד לתורה, ומבקש להחזיק את הספר תורה, כי מרגיש שעל ידי זה יתברך, במקום חשש איבה יש מקום לתנו לו לאחוז בספר התורה.

לסכום: במקום חשש איבה נתן לתנו לנכרי לאחוז בספר התורה, פאשר נראה שמענין לאחוז בו מפני הכבוד שרוחש לתורה.

לדפואה שדומה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מירה מרים
בת רחל

למנוח שלם ברחל רח

מסעודה לוי
בת חסיבה
טינה בת אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

למנוח שלם ברחל רח

מדי בת רחל
דוג'ה סלומון
בן רבקה
חנה בת חפסה
ת.נ.צ.ב.ה

למנוח שלם ברחל רח

גרציה לוי
בת מוזל טוב
ינית בת רחל
ת.נ.צ.ב.ה

למנוח שלם ברחל רח

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (הי"ד)
ת.נ.צ.ב.ה

צדיקים במיתתם קרויים חיים

בתחילת מלחמת העולם הראשונה התבקש על ידי הרב אברהם חיים עדס לעבור למצרים על-מנת לחמוק מגיוס לצבא העות'מאני, כך שיוכל להמשיך ללמוד תורה. במצרים לימד תורה במשך שמונה שנים בישיבת "כתר תורה" ובישיבת "אהבה ואחוה". כשחזר לארץ החל ללמד בישיבת פורת יוסף, שנוסדה ב-1923, כמשגיח (בין תפקידי המשגיח בתקופה הזו היה גם מסירת שיעורים). בשנת 1925, לאחר מותו של ראש הישיבה הרב רפאל שלמה לניאדו, נתמנה לראש הישיבה. הוא כיהן במשרה זו במשך 45 שנה. ישיבת פורת יוסף, בראשה עמד הרבה. בישיבה זו העמיד תלמידים הרבה, המפורסם מבין תלמידיו הוא מן הרב עובדיה יוסף, אשר הרב עטייה שימש עבורו כאב רוחני. תלמידים מפורסמים נוספים הם: הרב יהודה צדקה, הרב בן ציון אבא שאול, הרב מרדכי אליהו, ועוד. הרב מונה להיות חבר בבית הדין הספרדי, תפקיד אותו מילא 20 שנה. הרב היה מקובל מאוד על הרבנים צבי פסח פרנק והחזון איש. החזון איש אמר עליו שסברתו כשל אחד מן הראשונים. הרב נודע כמתמיד גדול, ותלמידיו העידו כי לא היו רואים אותו מעולם יושב בטל, אלא עסק בלימודו בכל עת. הרב נפטר במוצאי ל"ג בעומר, י"ט באייר תש"ל. הוא נטמן בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים. השאיר אחריו שישה בנים ובת אחת. אחד מבניו, הרב דוד עטייה, היה חבר בבית הדין בירושלים והקים בית מדרש לזכרו בשם "היכל עזרא".

א"ה ביום שבת יום הילולתו זיע"א

הלכות ברכת הטוב והמיטיב

המקור לברכה

כתב מרן השו"ע (סימן קע"ה סעיף א') - "הביאו להם יין אחר, אינו מברך בורא פרי הגפן, אבל מברך עליו הטוב והמיטיב".

טעם הברכה

הטעם שתיקנו לברך הטוב והמיטיב, כתב המשנה ברורה (ס"ק ב') - "ומברך אותה בשם ומלכות, והוא הודאה על ריבוי היין שנזדמן לו".

ועוד כתבו הספרים טעם לנוסח זה, כי כידוע שהאדם צריך למעט בתענוגי העולם. ויין הלוא מביא לידי שמחה ויכול לבוא לידי קלות ראש, לכן סידרו נוסח זה של הטוב והמיטיב, שידוע שברכת הטוב והמיטיב שבברכת המזון תקנו על הרוגי ביתר שניתנו לקבורה, וע"י זה יזכור יום המיתה ולא ימשך אחר היין הרבה".

והטעם שמברכים על שינויי יין הטוב והמיטיב ועל שינויי לחם אין מברכים נאמרו בכך כמה טעמים:

א. משום שיין משמח וסועד, אבל פת סועד ואינו משמח.

ב. אין שירה אלא על היין.

ג. יין חשוב שקובע ברכה לעצמו, ראוי לברך עליו הטוב והמיטיב.

הרב עזרא עטייה זצוק"ל

הרב נולד בחלב (ארם צובא) שבסוריה, (או חלק מהאימפריה העות'מאנית), ללאה ולרב יצחק עטייה, שניהם ממשפחות רבנים בקהילה החלבית. הוא נולד אחרי שנים רבות שבהן התקשתה אמו ללדת. מסופר כי אמו הלכה לעיר תדף, להתפלל בבית הכנסת של עזרא הסופר ושם נדרה שאם תיפקד ותלד בן, תקרא את שמו עזרא ותקדיש את חייו לתורה. בילדותו התחנך בעיר חלב אצל הרב יהודה (אצלון) עטייה והרב שאול מטלוב עבאדי. כבר בגיל צעיר ייעדו הרב אצלון לגדולות והחל ללמוד מסכתות קשות בש"ס. המשפחה עלתה לארץ כאשר היה בגיל 16. על אף המצב הכלכלי הקשה ביותר של המשפחה, לא נשלח לעבוד לפרנסת הבית, בשל הבטחת אמו להקדיש אותו לתורה. בהמשך, הרבנים עזרא הררי רפול, שלום הדאיה ואברהם חיים עדס התחייבו לתמוך בו כלכלית בעזרת עשירי הקהילה החלבית, על מנת שימשיך לעסוק בתורה.

הרב למד בישיבת אוהל מועד, לימים ישיבת פורת יוסף, כאשר ראשי הישיבה היו הרב רפאל שלמה לניאדו והרב יוסף ידיד הלוי. בישיבה היה נחשב לעילוי ולמד בחברותא עם הרב יוסף ידיד הלוי. הרב עטייה נודע בהתמדתו בתורה. הרב יצחק נסים, הרב הראשי לישראל לשעבר, סיפר, כי הרב עזרא עטייה שימש לו כמקור השראה ללימוד בהתמדה. בשנת 1908 הוא התחתן עם בוליסה סאלם, בתו של הרב אברהם סאלם.

ד. הטוב והמיטיב ביבנה תיקנוה, הטוב שלא הסריחו, והמיטיב שניתנו לקבורה, ולפי שבצרו כרמיהם שבע שנים מדם הרוגי ישראל והקיפו כרמיהם מהרוגיהם, תיקנו לומר על היין שהוא אדום כמו הדם.

הטוב והמיטיב ביין ששתה תוך שלושים יום

אפילו אם שתה מאותו יין בתוך שלושים יום, אם הוא יין משובח כמו הראשון או שאינו יודע שהשני גרוע מן הראשון, מברך עליו הטוב והמיטיב.

ואם יש עימו אדם אחר שלא שתה מיין זה שלושים יום, טוב שאותו אדם יברך הטוב והמיטיב ויכוון לפטור אותו.

הטוב והמיטיב בבית האבל ובבין המצרים

אף כששותים יין בבית האבל מברכים הטוב והמיטיב על שינוי יין. אבל בימי בין המצרים שנוהגים שלא לברך ברכת שהחינו, יש להימנע שלא יביאו יין אחר, כדי שלא יצטרכו לברך עליו הטוב והמיטיב.

ומכל מקום בשבתות שבימי בין המצרים מותר לברך הטוב והמיטיב על שינוי יין, ואפילו לכתחילה.

לדפואה שלומה

חנינה חנה בת דחל
סיגל בת חנינה חנה

לברכה והצלחה

מרדכי זיפה
מורנו זב"ב
ליאור ושיר
מורנו

לברכה והצלחה

חיים לוי זב"ב
דון רבקה
הודיה לוי

לברכה והצלחה

אלג'ריה
בת מרים
מרים (מיד)
בת דות

לדפואה שלומה

יוליה בת לדיסה
דוד בן טטיאנה
סולטנה
בת פרחח

